
Saksnr: 2020/43257-4
Saksbehandlar: Nina Gjester Hoel

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fylkesutvalet		02.03.2021

Tilskotsordningar innan klimaomstilling, folkehelsearbeid og by- og stadutvikling

Forslag til vedtak:

- 1 Fylkesutvalet vedtek "Tilskotsordningar - Klimaomstilling" slik det ligg føre, jf. vedlegg 1.
- 2 Fylkesutvalet vedtek "Tilskotsordningar - Folkehelsearbeid" slik det ligg føre, jf. vedlegg 2.
- 3 Fylkesutvalet vedtek "Tilskotsordning - By- og stadutvikling" slik det ligg føre, jf. vedlegg 3.
- 4 Fylkesrådmannen får fullmakt til å tildele midlar til berekraftig samfunnsutvikling innafør dei økonomiske rammene til *Seksjon for Plan, klima og folkehelse* sine tilskotsordningar.
- 5 Fylkesutvalet får lagt fram ei årleg orientering om tildelingane etter siste utdeling av tilskot.

Samandrag

Saka omfattar tilskotsordningane innan fagområda klimaomstilling, folkehelsearbeid og by- og stadutvikling. Føringsane for tilskotsordningane ligg vedlagt i eigne vedlegg. For 2021 vil seksjon for plan, klima og folkehelse også arbeide for å samvirke desse tilskotsordningane sterkare.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Paal Fosdal
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Vedlegg 1 - Tilskotsordning klima og miljø
- 2 Vedlegg 2 - Tilskotsordning folkehelsearbeid
- 3 Vedlegg 3 - Tilskotsordning by- og stadutvikling

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vestland fylkeskommune skal styrke rolla fylkeskommunen har som samfunnsutviklar, og samordne aktiviteten ovanfor kommunar og eksterne aktørar. Eit sentralt verkemiddel fylkeskommunen kan nytte er tilskot. Gjennom bruk av tilskotsordningar kan vi støtte prosessar og prosjekt i kommunane og elles i fylket for å følgje opp strategisk arbeid med utgangspunkt i gjeldande regionale planar og prioriteringar.

Ved etablering av tilskotsordningane vinteren 2020 (PS 49/2020) rådde fylkesrådmannen til at ein nytta 2020 til å hauste erfaring for å kunne gjere eventuelle justeringar av tilskotsordningane i 2021. Vi har framleis eit ynskje om å støtte innkomne søknadar og forventingar ute i kommunane på best mogeleg måte. Samstundes ynskjer vi å spisse tilskotsordningane best mogleg inn mot våre prioriteringar og satsingar.

Tilskotsordningane kan også sjåast i samanheng med andre fylkeskommunale tilskotsordningar for å styrke den strategiske retninga til fylkeskommunen. Midlane frå tilskotsordningane skal nyttast til å følgje opp dei overordna måla i Utviklingsplanen, gjeldande regionale planar og strategiar, statlege føringar og forventningar, samt FN sine berekraftsmål. For 2021 har vi mål om at tilskotsordningane i seksjon for plan, klima og folkehelse skal samvirke i større grad.

Sakshandsaming

Søknadane vert handsama i tråd med rammene til tilskotsordningane i vedlegg 1, 2 og 3. Fylkesrådmannen vurderer det som hensiktsmessig at det vert gitt administrativ fullmakt til å handsame innkomne søknadar innanfor tilskotsordningane og tilrådde økonomiske rammer. For å ivareta god tilskotsforvaltning i samsvar med gjeldande lovverk er det utarbeidd felles rutinar for sakshandsaming. Fylkesutvalet får lagt fram orientering om tildelingane etter siste utdeling av tilskot.

Felles utvikling av tilskotsordningane i 2021

Etter samanslåinga blei det gjennomført eit arbeid for å samkøyre tilskotsordningane frå dei to fylka innan område folkehelse, by- og stadutvikling og klimaomstilling. Ved vedtak av Utviklingsplan for Vestland blei samanhengen mellom desse fagområda forsterka. Det er viktig å sjå desse fagområda i eit heilskapleg berekraftsperspektiv. Målet er å vidareutvikle dei fylkeskommunale tilskotsordningane, samt å sikre ei tverrfagleg satsing på berekraft.

Arbeidet med å samkøyre tilskotsordningane til seksjonen starta i 2020, men for 2021 vil vi ta samhandlinga eit steg lengre. Vi vil styrke arbeidet med å vurdere innkomne søknader på tvers, og sjå om søknader er i samsvar med fleire av tilskotsordningane. Det kan vere samanhengar mellom søknader til ordningane, og vi vil særskilt prioritere dei tverrfaglege prosjekta. På denne måten samverkar dei tre tilskotsordningane våre direkte, og vi kan i større grad støtte opp om kommunane sine heilskaplege satsingar på nettopp stadutvikling, klima og folkehelse.

Følgande punkt for samhandling vil vi fokusere på i 2021:

- **Felles utlysing**
- **Søknadshandsaming**
Tverrfagleg gjennomgang og vurdering etter felles rutinar
- **Samordne rutine for rapportering**
- **Styrke erfaringsdeling**
- **Søknadsfristar**
Det er lagt opp til to søknadsfristar per år (dersom det er restmidlar etter første søknadsrunde). Ved andre utlysing vil vi vurdere å samle restmidlane for dei tre ordningane i ein tilskotspott. På denne måten får vi fleksibilitet til å gje tilskot til dei beste søknadene uavhengig av ordninga søknaden er sendt til.

Tilskotsordning for klimaomstilling (sjå vedlegg 1)

Dei tre tilskotsordningane innan klima skal nyttast til å støtte opp om mål og strategiar i gjeldande regionale klimaplanar; Regional plan for klimaomstilling 2018-2021 for Sogn og Fjordane, og Klimaplan for Hordaland 2014-2030. Ny regional klimaplan er under utarbeiding, og det kan vere naturleg å tilpasse tilskotsordningane til denne planen når den er vedteken. I 2021 er det budsjettert med 2.600.000 kr fordelt på tilskotsordningane under.

Tilskot til kommunale klimatiltak

I 2020 blei det gjennomført ei undersøking i alle kommunar i Vestland, som del av samarbeidet mellom Statsforvaltaren og fylkeskommunen. Her kom det fram at omlag halvparten av kommunane i Vestland skal utarbeide ein ny klima- og miljøplan den denne perioden. Basert på tilbakemeldingane frå kommunane, samt gjennomført evaluering, vert innsatsområda til tilskotsordninga spissa for å støtte opp om planarbeidet innan klima i kommune. For at klima og miljø skal vere eit premiss for samfunnsutviklinga i regionen føreslår vi å auke fokus på samspelet mellom natur og klima, dvs. integrasjonen mellom naturmangfald og klimaomstilling. I klimaomstillingsomgrepet legg vi samfunnsendring på vegen til eit nullutsleppssamfunn, der samfunnet både reduserer klimagassutsleppa og klimatilpassar seg. Innsatsområde som vert prioritert er:

1. **Kunnskap:** Støtte til å auke kunnskapsgrunnlaget i oppstartsfasen til planarbeidet. Dette kan bidra til å sikre best mogleg utgangspunkt for arbeidet med klima, miljø, naturmangfald og energi i kommunen.
2. **Medverknad og prosess:** Støtte til møter og/eller arrangement for samskaping, mobilisering og medverknad mellom kommunen og ulike deler av kommunesamfunnet.
3. **Gjennomføring:** Oppfølging av vedtekne tiltak i klimaplanen sitt handlingsprogram, eventuelt vedtekne tiltak i oppfølging av samfunnsdelen til kommuneplanen. Det vert gitt støtte til både utsleppsreducerande- og klimatilpassingstiltak.

Tilskot til lokale klima- og miljøtiltak

Gjeldande tilskotsordning på dette området var retta mot gjennomføring av konkrete, handlingsretta tiltak og haldningsskapande arbeid. Dette førte til at vi fekk inn søknader på m.a. installering av varmpumper, heimeladar av elbil og andre tekniske oppgraderingar. Tilskotsordninga var ikkje tenkt å dekke slike tiltak. Nokre søknadar var også for å støtte innkjøp som allereie var gjort, då ville eit tilskot ikkje lenger har utløysande effekt. Av innkomne søknadar til ordning var det 40 % som søkte over maksimal ramme på 50 000 kr, der fleire av søknadane var vesentleg høgare enn dette.

Følgjande endringar er føreslått i tilskotsordninga ([merka med blått i vedlegg 1](#)):

- *Høgare løyving enn 50 000 kr kan vurderast i særskilte høve, m.a. dersom fleire samarbeider om gjennomføringa av prosjektet eller tiltaket.*
- *Eksempel på tiltak som ikkje vert støtta*
- *Eksempel på tiltak som vert prioritert*

Tilskot til drift av miljøorganisasjonar

Innkomne søknadar synte at det var behov for nokre presisering i retningslinjene, då det også var private verksemder som søkte om driftstilskot her. Det er avgrensa midlar til dette driftstilskotet, så nokre presiseringar er naudsynt for å spisse ordninga i 2021. Følgjande endringar er gjort i tilskotsordninga sine retningslinjer ([merka med blått i vedlegg 1](#)):

- Presisere at det kun er miljøorganisasjonar i Vestland som får støtte, og at dei må arbeide med klima og/eller miljø.
- Vilkår er endra til at søkjar må vise til kva delar av Vestland dei har aktivitet
- Miljøorganisasjonar som kan vise til medlemmar og/eller aktivitet i større geografiske område i Vestland vert prioritert.
- Presisere at vi ikkje gir støtte til drift av private verksemder
- Eksempel på tiltak som tidlegare har fått støtte

Tilskotsordning for folkehelsearbeid i Vestland fylkeskommune (sjå vedlegg 2)

Vestland fylkeskommune lyste ut midlar til folkehelsearbeid i kommunane med ei løysing at det i 2020 vart gjeve lik fordeling etter søknad av midlar til folkehelsearbeid til alle kommunane i Vestland på inntil 100.000 kroner kvar. I 2020 fekk 26 kommunar løyvd midlar.

Det er i 2020 gjennomført eit arbeid for å samordne nye søknadsvilkår på midlar til folkehelsearbeid for 2021. Det er eit sterkare søkelys frå statleg hald på at folkehelseiltak må ha utspring i det lovpålagde oversiktsarbeidet, at det vert sørga for medverknad i utforming av folkehelseiltak, og at tiltak vert evaluerte. Arbeid som bidreg til utjamning av sosiale skilnadar er også løfta fram som eit av dei viktigaste grepa for å skape ei betre folkehelse. Søknadar om folkehelseiltak må vere i tråd med regionale innsatsområde, og det er ei føremon om prosjekta skal evaluerast. Tidlegare har det ikkje vore vanleg med evaluering av folkehelseprosjekt. Dette bør no løftast meir fram for å få betre innsikt i kva tiltak som ser ut til å fungere etter intensjonen.

Det er for 2021 budsjettert med 3.000.000 kroner til tilskotsordninga "*Innsats for å utjamne sosiale skilnader*".

Basert på dette grunnlaget er det utforma forslag til nye retningslinjer og ordningar for søknad om folkehelsemidlar:

- A. *Tilskot til innsats for sosial utjamning av helseskilnadar i kommunen - til utlysing vår 2021.*
Mål for folkehelsearbeidet i Vestland er å arbeide for ei samfunnsutvikling som utjamnar sosial ulikskap, og styrker grunnlag for gode kvardagsliv og like moglegheiter for alle. Føremål med ordninga er å støtte kommunane sitt arbeid med utjamning av sosiale helseskilnadar.
- B. *Omdisponering av midlar til utvikling av samarbeidsprosjekt for kommunane i Vestland i samarbeid med Folkehelseforum Vestland - til vidare utvikling og utlysing haust 2021.*
Føremålet med omdisponeringa er å mobilisere til ei satsing på større samarbeidsprosjekt innan folkehelseområdet. Dette for å kunne fremje meir samarbeid mellom kommunar om felles satsingar/tiltaksutvikling, styrke kunnskapsgrunnlaget innan folkehelseområdet og styrka kompetanse kring tiltaksutvikling og evaluering.

Tilskotsordning for by- og stadutvikling i Vestland fylkeskommune (sjå vedlegg 3)

Føremålet med tilskotsordninga er å skape gode rammer for kvardagslivet i byar og stadar i Vestland. Tilskotsordninga kan knytast til mål 3 i Utviklingsplanen «*Lokalsamfunn som ramme for gode kvardagsliv*», og tilhøyrande berekraftsmål 11 «*Berekraftige byar og samfunn*» og 17 «*Samarbeid for å nå måla*». Denne tilskotsordninga skal bidra til kommunane sitt arbeid med å skapa sentrum og nærmiljø som stimulerer til trivsel, aktivitet og møte mellom folk.

Det er for 2021 budsjettert med 3.800.000 kroner til denne tilskotsordninga, og alle kommunar i Vestland kan søke. Søknadene skal vere forankra lokalt og regionalt. Midlane skal nyttast til kommunale prosessar og utviklingsarbeid som stør opp om mål og strategiar i *Strategi for tettstadutvikling og senterstruktur, Sogn og fjordane fylkeskommune* og *Regional plan for attraktive senter i Hordaland*, berekraftsmåla, samt dei overordna måla i Utviklingsplanen. For 2021 sett vi større fokus på blågrøne strukturar, samt nyskaping bygt på stadlege kvalitetar.

Midlane kan nyttast til:

1. Sosial berekraft, universell utforming og inkluderande by- og stadutvikling
2. Eit levande sentrum
3. Aktiv og deltakande og medverknad
4. Kunnskapsgrunnlag
5. Mellombelse møteplassar
6. Blågrøne strukturar i sentrum (*nytt punkt*)
7. Nyskaping bygt på stadlege kvalitetar og eigenskaper, ombruk og fornying (*nytt punkt*)

Vedtakskompetanse

Fylkesutvalet har vedtakskompetanse i saker som etter lov, forskrift eller delegeringsvedtak er lagt til anna organ, jf. Delegeringsreglementet pkt 2.1.7.

Vurderingar og verknader

Økonomi: Midlane til tilskotsordninga er løyvdy i 2021-budsjettet, og denne saka fastset vilkår for bruk av tilskotsmidlane.

Klima: Tilskotsordningane for klimaomstilling vil støtte og styrke klimaarbeidet i kommunane, hjå lag og organisasjonar, og hjå innbyggjarar. Dette vil ha positiv effekt for å auke bevisstheita kring temaet og gjennomføring av tiltak, både innan utsleppsreduksjon og klimatilpassing.

Folkehelse: Tilskotsordninga for folkehelsearbeid vil gjere at kommunane skal kunne prioritere å jobbe for ei betre folkehelse.

Utviklingsplan for Vestland: Dei føreslegne tilskotsordningane vil vere med å følgje opp mål og strategiar i Utviklingsplanen. Tiltaket støttar opp om FN sine berekraftsmål, og opp om visjonen vår om å vere nyskapande og berekraftig. Tiltaket er med på å setje retning for utviklinga av fylket vårt, og det fremjar regional medverknad og samhandling. Tiltaket er forankra i regionale planar og strategiar innanfor kvart fagområde. Tiltaket gjev meirverdi for kommunane og innbyggjarane våre, og bidreg til å utvikle eit framtidsretta Vestland.

Konklusjon

Tilskotsordningane vil vere med å styrke utviklinga av Vestland, både ved å fremje klima- og folkehelsearbeidet, men også ved å utvikle levande stader og byar. Søknadar som støttar opp om alle tre fagområda vil vi vurdere særskilt. Gjennom samvirke mellom tilskotsordningane satsar vi i større grad enn tidlegare på heilskaplege, nyskapande og berekraftige prosjekt. Fylkesrådmannen tilrår at tilskotsordningane vert vedtekne slik dei ligg føre.